TABİAT VARLIKLARIYLA URFA

Doç.Dr. Hasan AKAN
M.Maruf BALOS

Şanlıurfa Valiliği
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları
Şehir Kitaplığı Dizisi:54

ISBN:978-975-585-997-2

Yayın Koordinatörü
Selami YILDIZ

Editör
Mehmet Sait RIZVANOĞLU

Yayın Kurulu
Selami YILDIZ
Mehmet Sait RIZVANOĞLU
Bayram SOYKAN
Aydın ASLAN

Yayın Hakkı
Bu eserden iktibas yapılırken,
dipnot veya bağlaç usulü kaynak gösterilmeden yararlanılamaz.

Kitabın hukuki sorumluluğunun tamamı yazarına aittir.

Yapım
Efsane Ajans
0 (212) 267 29 29

Baskı-Cilt
Fsf Printing House
info@fsfprint.com
0 (212) 690 89 89
İstanbul, 2008

Bu mütavazi eserimizi çok değerli

anne ve babamıza ithaf ederiz.

Yazarlar

Doç.Dr. Hasan AKAN

1972 yılında Mardin'in Nusaybin ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Bitlis Erkek Öğretmen Lisesini ikincilikle bitirdi. 1989 yılında ODTÜ Biyoloji Öğretmenliği bölümünü kazandı. ODTÜ'de şeref listesine girdi. 1993 yılında Botanik asistanı olarak Kütahya Dumlupınar Üniversitesinde göreve başladı. 1995 yılında Yüksek lisans tezini Dumlupınar Üniversitesinde tamamladı. Kütahya'nın dağlarındaki çiçekleri araştırmakla başladı bu mesleğe. "Kütahya'nın anıt ağaçları" isimli kitabın yazarlığını da yaptı. 1995 yılında doktora sınavını kazandı. Doktora tezini Gazi Üniversitesinde botanik konusunda yaptı. 2001 yılında Harran Üniversitesinde Yrd.Doç.Dr. olarak göreve başladı. 2006 yılında botanik alanında Doç.Dr. oldu. "Şanlıurfa'nın nadide çiçekleri" ile "Şanlıurfa'nın egzotik ağaç ve çalıları" isimli kitaplarının yanı sıra uzmanlık alanında 100'den fazla bilimsel çalışması yayımlandı. Eko-turizme olan merakı nedeniyle 2008 yılında Profesyonel Turist Rehberi oldu. Aynı zamanda "Şanlıurfa Turist Rehberleri Derneği (ŞURED)" başkanlığını ve Türkiye Turist Rehberleri Birliği (TUREB)'nin genel başkan yardımcılığı görevlerini yürütmektedir. Halen Harran Üniversitesinde Botanik Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapmaktadır. TÜBİTAK burslarıyla Amerika, Viyana ve Seul'da uzmanlık alanıyla ilgili olarak araştırmalarda bulundu. Evli ve iki çocuk babası olup, İngilizce bilmektedir.

M. Maruf BALOS

1976 yılında Mardin ili Midyat ilçesi Başyurt köyünde doğdu. İlk ve orta öğrenimini sırasıyla; Şairnabi ilkokulu, Merkez Ortaokulu ve Şanlıurfa Lisesi'nde tamamladı. 1994 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Biyoloji Öğretmenliği'ni kazandı. 1998 yılında mezun oldu. 2004 yılında Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı'nda yüksek lisansa başladı. 2007 yılında mezun oldu. Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda sınıf öğretmenliği yaptı. Halen Biyoloji öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Araştırıcının Şanlıurfa'nın Geofitleri üzerinde bir kitabı, Sistematik Botanik dalında ve etnobotanik alanda Ulusal bildiri ve ulusrarası makaleleri bulunmaktadır. TÜBİTAK ve HÜBAK destekli projelerde görev almıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	**IX**
DOĞAL MANZARALAR	**1**
BİTKİLER	**33**
Nergizgiller	**34**
Sakız ağacıgiller	**38**
Zakkumgiller	**41**
Yılanyastığıgiller	**43**
Lohusaotugiller	**46**
Hanımtuzluğugiller	**47**
Hodangiller	**49**
Çançiçeğigiller	**53**
Kebereotugiller	**54**
Karanfilgiller	**55**
Papatyagiller	**56**
Sarmaşıkgiller	**70**
Hardalgiller	**72**
Baklagiller	**76**
Turnagagasıgiller	**94**
Binbirdelikotugiller	**95**
Süsengiller	**97**
Ballıbabagiller	**103**
Zambakgiller	**112**
Ketengiller	**123**
Ebegümecigiller	**124**
Canavarotugiller	**130**
Orkidegiller	**131**
Haşhaşgiller	**133**
Buğdaygiller	**134**
Düğünçiçeğigiller	**135**
Cehrigiller	**138**
Gülgiller	**139**
Patlıcangiller	**143**
Sukamışıgiller	**145**
Karaağaçgiller	**146**
Şemsiyegiller	**147**
Nazarotugiller	**148**

HAYVANLAR **149**

Akrepler **150**
Balıklar **150**
Ceylanlar **151**
Kaplumbağalar **151**
Kurbağalar **152**
Kirpiler **152**
Kuşlar **153**
Küçükbaş Hayvanlar **155**
Sürüngenler **156**
Tırtıllar **157**

KAYNAKÇA **158**

TAKDİM

Şanlıurfa, 11.500 yıllık tarihi geçmişi, coğrafik konumu, ticari İpekyolu üzerinde olması, Doğu ile Batı arasında kavşak noktasında bulunması sebebiyle, stratejik öneminin yanı sıra din, kültür ve medeniyetlerin buluştuğu bir çekim merkezi olmuştur. Bu özelliklerinden dolayı tarihi gelişim sürecinde, üzerinde birçok bağımsız devlet ve beylik kurulmuş ve birçok uygarlığa beşiklik etmiştir.

Tarih boyunca dünyanın en verimli toprağına sahip Şanlıurfa, bu yönü ile bir tarım şehri olmuştur. Şehrin bu birikimini göz önünde bulunduran Türkiye Cumhuriyeti, tarihinin sürdürülebilir en büyük projesi olan GAP'ı uygulamaya sokmuş ve Atatürk Barajı ile Şanlıurfa'yı ticaret ve kültürün yanında bir de tarım ve sanayi şehri yapmıştır.

Şanlıurfa, çok tanrılı inançların yanı sıra birçok peygamberi bağrından çıkarmış, birçok peygamberin uğrak yeri olmuş ve bu yüce insanlara ev sahipliği yapmış bir şehirdir. Üç semavi dinin ata olarak kabul ettiği Hz İbrahim, bu topraklarda doğmuş, Hz İsa bu şehri kutsamış ve bu yüzden şehir, "İnançlar Diyarı" ve "Peygamberler Diyarı" olarak anıla gelmiştir. Özellikle Hz. İbrahim ve Hz. Eyyub peygamber ile özdeşleşmiştir.

Şanlıurfa, Urfa Akademisi ve tarihi Harran Üniversitesi'nden yetişen âlimlerin eserleri ile Batı Medeniyetinin oluşumuna büyük katkı sağlamış; ilim, felsefe ve sanatta modern Batı Düşüncesini etkilemiştir…

Şanlıurfa, sahip olduğu kültürel mirası ile kültür ve inanç; Karacadağ Kayak Merkezi ile kış; Karaali Kaplıcaları ile termal; Atatürk Barajı'nda yapılan su sporları ile turizm çeşitliliği açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

Şanlıurfa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğümüzün 2006 yılında projelendirdiği "Şehir Kitaplığı Dizisi" yayınları kapsamında yayınlanan "**Tabiat Varlıklarıyla Urfa"** adlı bu çalışmaya emeği geçenlere teşekkür eder, başarılar dilerim.

Yusuf YAVAŞCAN
Şanlıurfa Valisi

ÖNSÖZ

Şanlıurfa, zengin tarihi geçmişiyle dünyanın en kadim şehirlerinden biri olarak bilinmektedir. Tarihsel birikimiyle bir çok medeniyete beşiklik etmiştir. "Dünya kültür mirasına girmesi gereken tarihi bir kent" olarak aynı zamanda yapısında nice doğal güzellikler ve tabiat varlıklarını da barındırmaktadır. Üyesi olmaya çalıştığımız Avrupa'dan çok daha zengin ve üstün olan doğal güzelliklerimiz ve bitki zenginliğimiz mevcuttur. Nitekim Şanlıurfa, buğdaygillerin ve baklagillerin "Gen Merkezi"dir. Tüm dünyaya bu bölgeden yayılmıştır. Ülkemizdeki her 3 bitkiden biri endemik yani ülkemize özgü..Mezopotamya sümbülü, Peygamber çiçeği Urfa'ya özgü olan onlarca endemik bitkilerden sadece bir kaçıdır.

"Dört Mevsim Anadolu" ve **"Cennet Ülke"** dediğimiz sözcükler boşuna söylenmiş değildir. Bin bir çeşit canlısıyla, ağacı ve çiçeğiyle mucize bir ülke. Ülkemizin yetiştirdiği en ünlü botanikçilerden biri olan rahmetli Prof. Dr. Hikmet BİRAND hocamızın "Alıç Ağacı ile Sohbetler" isimli kitabında şöyle der: **"***Gel zaman git zaman Anadolu'nun her yerini geze gözetleye anladım ki memleketimizin her kesiminin ayrı bir özelliği, nasıl söyleyeyim, her bölgesinin ayrı bir ruhu var…"*

Ülkemizdeki bu eşsiz doğal güzelliklerin farkında olan Avrupalılar hep kendileri araştırmak için adeta bir rekabet halindedirler. Ülkelerin sahip olduğu biyolojik çeşitlilik, özellikle genetik kaynaklar anlamında büyük bir güçtür.

Doğal güzellikler bakımından olağanüstü zengin olan Şanlıurfa'nın bozkırları büyük bir renk ve doku zenginliğini oluşturmaktadır. Şanlıurfa'nın "Bozkır çiçekleri" zengin renkleri ve biçimleriyle yerli ve yabancı misafirlerine ev sahipliği yapmak için durdukları yerde masum ama bir o kadar da albenili ve görkemli bakışlarıyla bizlere sesleniyorlar. Ceylanları, Kelaynakları, kuşları ve diğer hayvan çeşitliliğiyle önemli bir konuma sahiptir. Biyolojik çeşitliliğin yerli ve yabancı turistlere tanıtılması bölgemiz açısından son derece önem taşımaktadır. İnanıyorum ki bu çalışmamız Urfa Tabiat varlıklarının güzelliklerini bir nebze de olsa tanıtılmasına vesile olacaktır. Kitabın bastırılmasında teşvikçimiz olan İl Kültür ve Turizm Müdürümüz sayın Selami YILDIZ hocamıza ve değerli personeline; hayvanlar bölümündeki fotoğrafların çoğunu bizimle paylaşan saygıdeğer hocamız Prof. Dr. Ali DEMİRSOY'a çok teşekkür ederim..Saygılarımla.

Doç.Dr. Hasan AKAN

X

DOĞAL MANZARALAR

1) Urfa Balıklı Göl

2) Urfa Balıklı göl çevresi

3) Urfa Kalesi

4) Halfeti Rum'kale

5) Harran Ulu Camii kalıntıları

6) Harran kubbe evleri

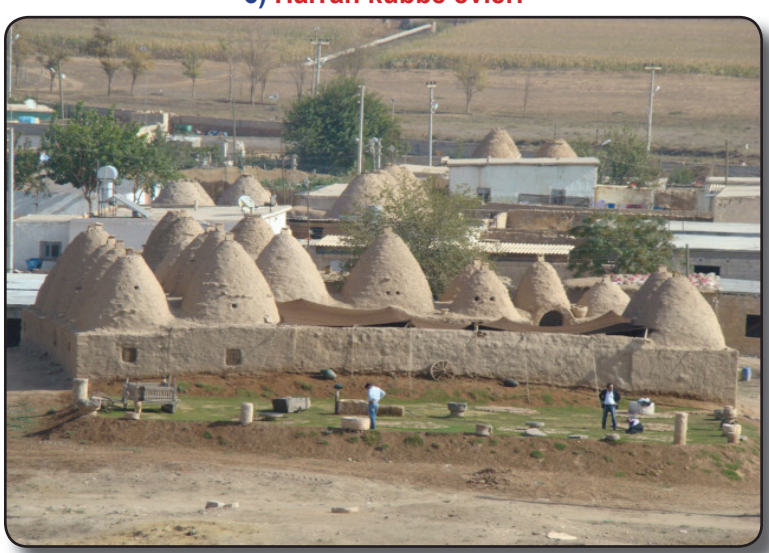

7) Harran Ulu camisinde güvercinler

8) Halfeti genel görünüm

9) Fırat nehri- Bozova

10) Halfeti'de tekne turu

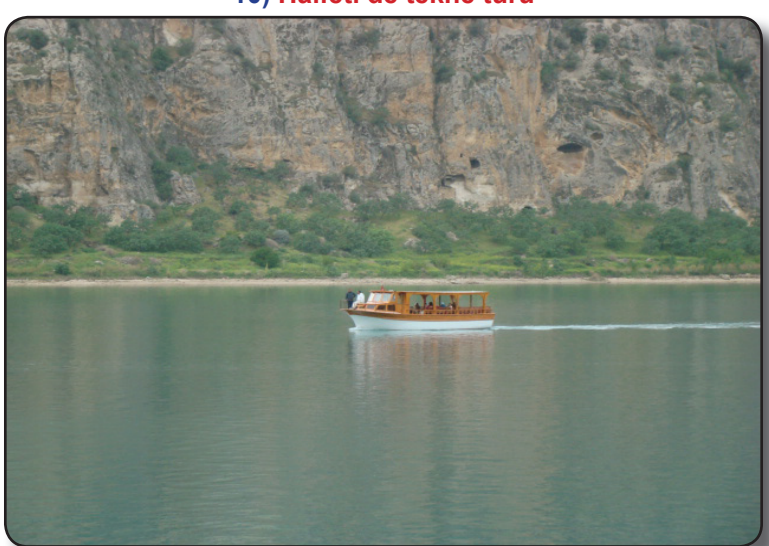

11) Birecik genel görüntü

12) Fırat nehri üzerinde Birecik Köprüsü

13) Fırat nehrinde sucul bitkiler

14) Doğal Hardallarla bezenmiş Birecik tarlaları

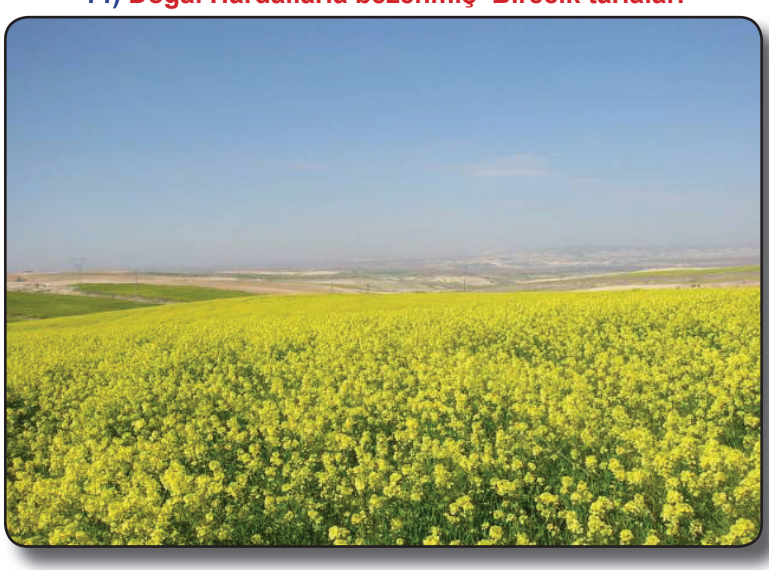

15) Bazaltik mağaradan Fırat'ın görünümü

16) Fırat nehrinde gün batımı –Birecik

17) Mezra beldesi genel görünüm-Birecik

18) Birecik ovasından genel görünüm

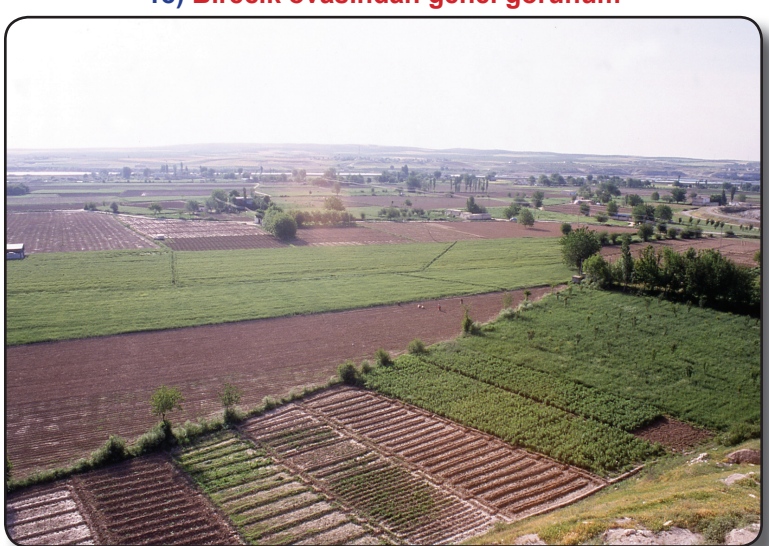

19) Ziyarettepe ve Birecik bozkırları

20) Gelincik tarlaları-Hilvan

21) Kan çiçeği ile bezenmiş tarlalar –Hilvan

22) Doğal Kar çiğdemleri- Karacadağ etekleri

23) Birecik bozkırları

24) Arat Dağından genel görünüm -Birecik

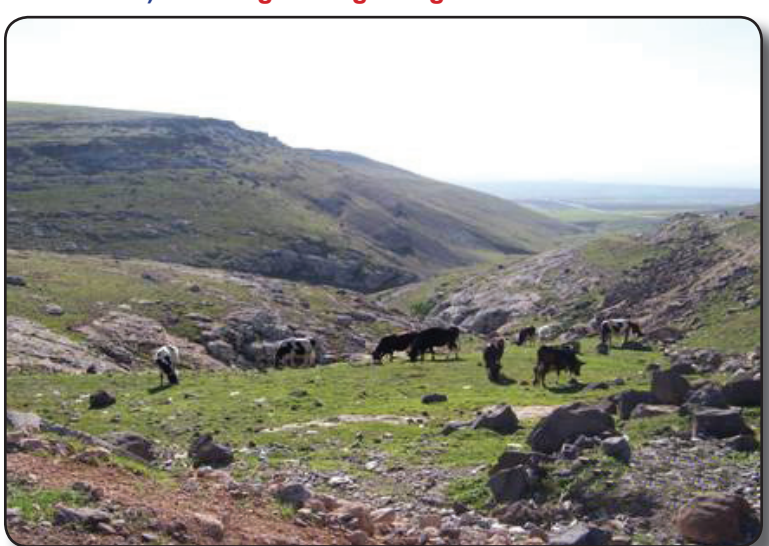

25) Tek Tek Dağları Milli Parkı genel görünüm

26) Karacadağ volkanik kayaçlar

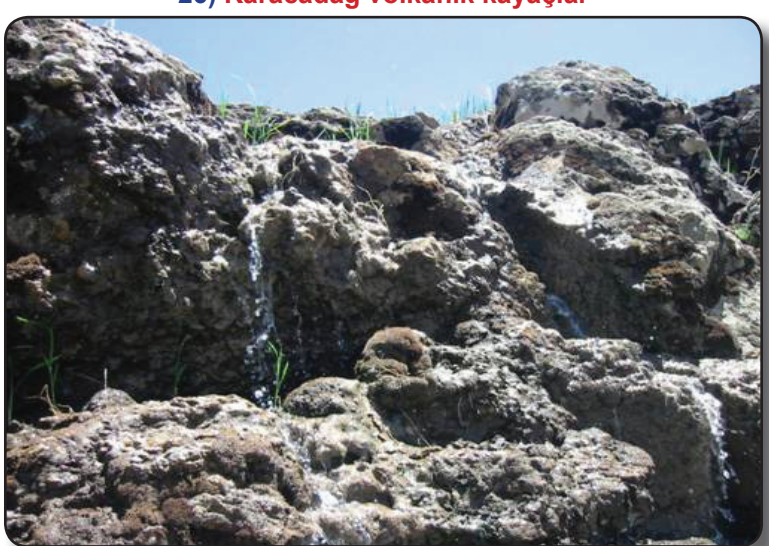

27) Bentbahçesi deresi- Birecik

28) Birecik kanyonları

29) Akarçay deresi-Birecik

30) Sesik deresi-Viranşehir

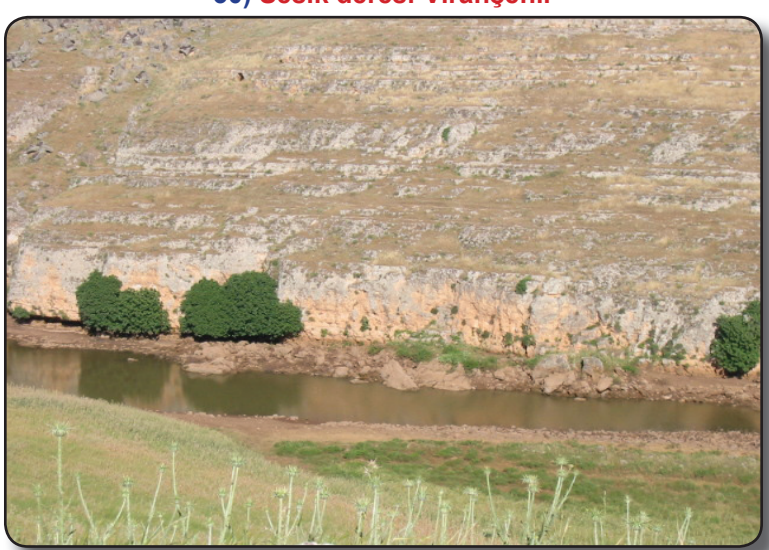

31) Fırat nehri genel görünüm-Halfeti

32) Badem bahçeleri-Birecik

33) Karaali seraları-Şanlıurfa

34) Karaali seralarında yetiştirilen domatesler

35) Urfa Haşimiye pazarında kışlık sebzeler

36) Urfa isotu

37) Urfa biberi

38) Harran ovasında pamuk tarlaları

39) Harran ovasında pamuk toplayan kız çocukları

40) Kapari toplayan kız çocukları-Suruç

41) Urfa dağlarında odun toplayan kadınlar

42) Yonca tarlaları-Birecik

43) Mercimek tarlası-Suruç

44) Akarçay vadisinde doğal Zakkumlar-Birecik

45) Urfa'da Fıstık Ağaçları

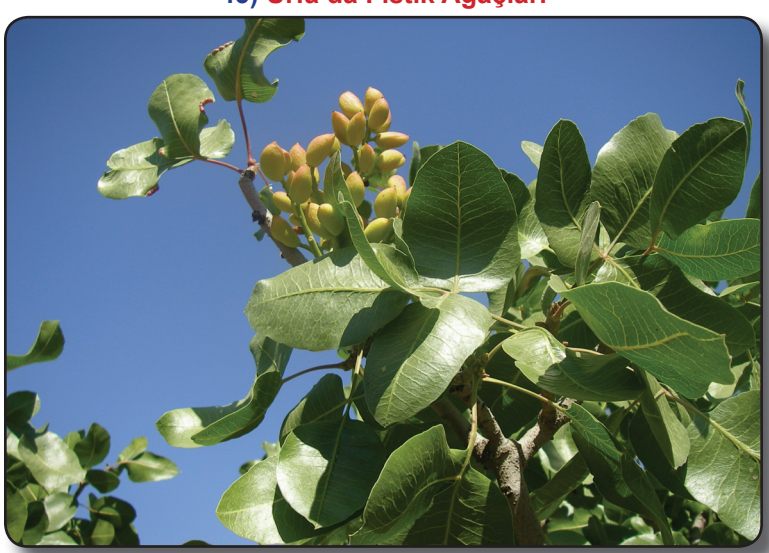

46) Urfa'da Nar ağaçları

47) Çatak Kaymakamlık tesisleri Kamping alanları- Bozova

48) Tektek dağlarında Göçerlere ait kıl çadırı

49) Harran ovasında buğday tarlaları

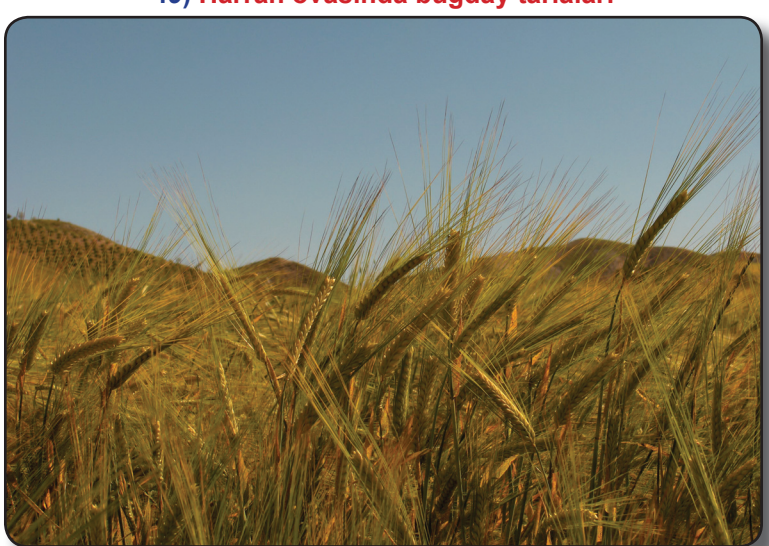

50) Harran ovasında Harman yeri

51) Urfa refüjlerinde laleler

52) Urfa Doğal Laleleri

53) Urfa Dağ Laleleri (Anemon)- Ceylanpınar

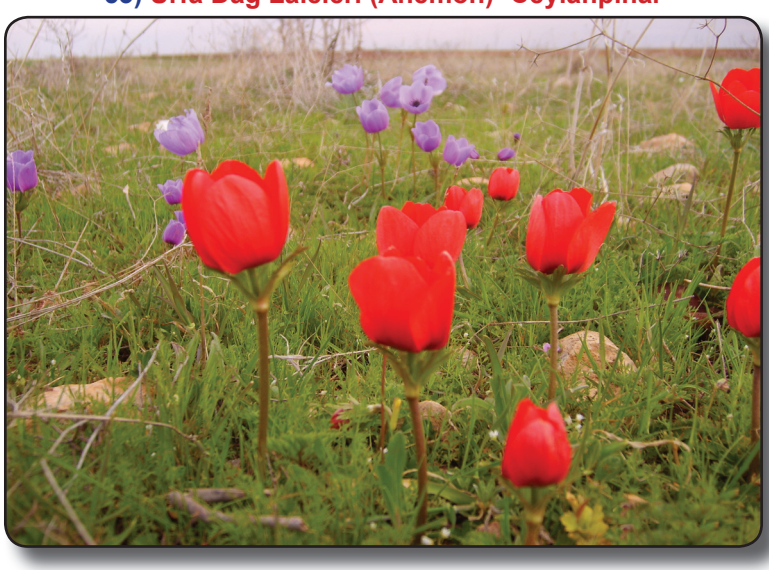

54) Urfa Kış nergizleri

55) Fırat boylarında yabani düğün çiçekleri

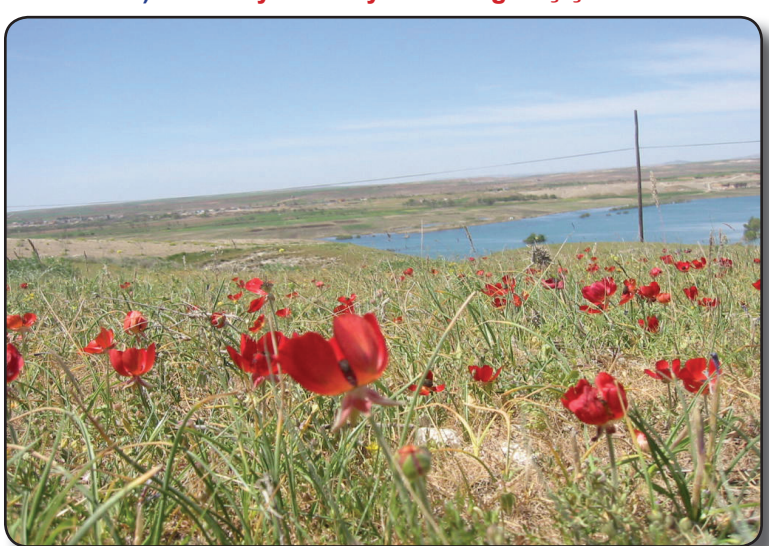

56) Yabani Karanfilgiller- Birecik

57) Doğal Zambaklar- Viranşehir

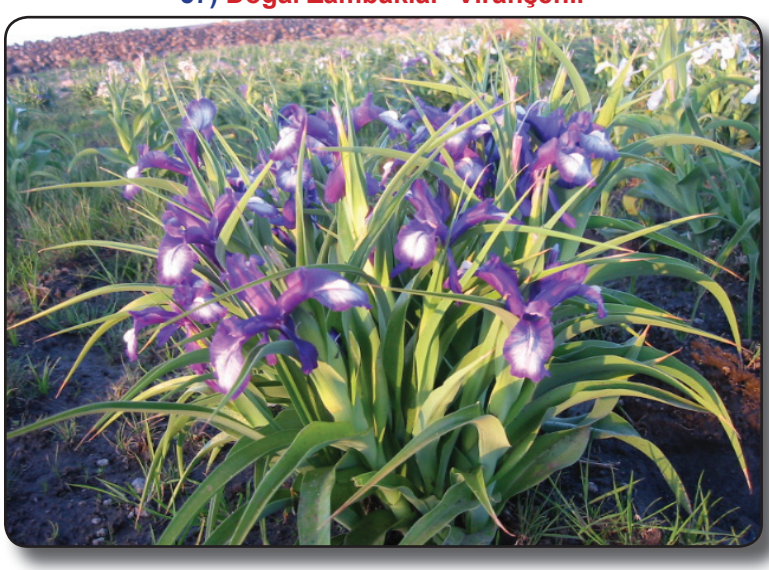

58) Karacadağ'da eriyen kar suları

59) Sucul alanlarda doğal düğün çiçekleri-Viranşehir

60) Kaşmer dağlarında atlar

61) Fırat nehrinde gün batımı- Birecik

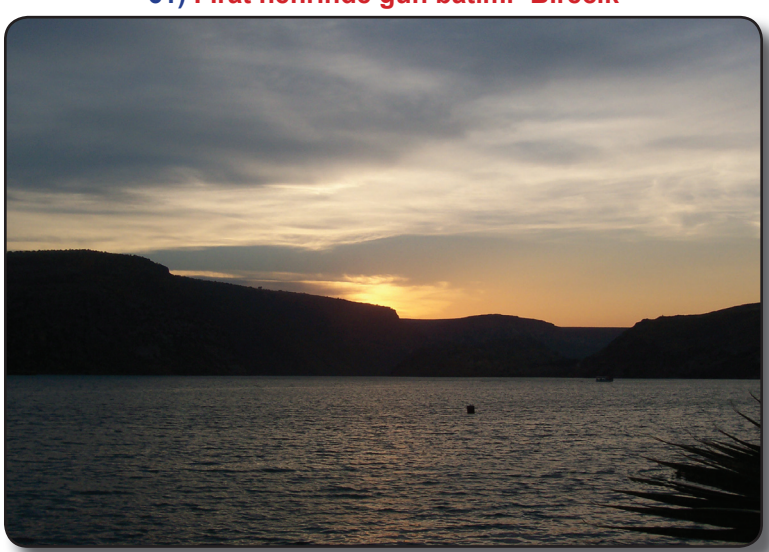

BİTKİLER

Bitkinin Familyası: AMARYLLIDACEAE (Nergizgiller)

Bilimsel Adı:**Ixiolirion tataricum** (Pallas) Herbert subsp. **montanum** (Labill.) Takht.
Yöresel adı: Tatarcık, sıllığ badır, it soğanı, yabani sarımsak
Yaşam alanları: Kayalık kalkerli yamaçlar, tarlalar, yolkenarları
Çiçeklenme zamanı: Nisan-Mayıs

Bitkinin Familyası: AMARYLLIDACEAE (NERGİZGİLLER)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Sternbergia lutea** (L.) Ker–Gawl. ex Sprengel
Yöresel adı: Vahvehe, kışnergizi, karaçiğdem, sarı çiğdem
Yaşam alanları: Taşlık yamaçlar
Çiçeklenme zamanı: Eylül-Kasım

Bitkinin Familyası: AMARYLLIDACEAE (NERGİZGİLLER)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Sternbergia fischeriana** (Herb.) Rupr.
Yöresel adı: Kışnergizi, sarı çiğdem, vahvehe
Yaşam alanları: Taşlık alanlar
Çiçeklenme zamanı: Şubat-Mart

Bitkinin Familyası: AMARYLLIDACEAE (NERGİZGİLLER)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Sternbergia clusiana** (Ker-Gawl.) Ker-Gawl. ex Sprengel
Yöresel adı: Kışnergizi, sarı çiğdem, vahvehe, vargetgülü
Yaşam alanları: Taşlık yamaçlar, bozkır alanlar
Çiçeklenme zamanı: Ekim-Kasım

Bitkinin Familyası: ANACARDIACEAE (Sakız Ağacıgiller)

5

Bitkinin Bilimsel Adı: **Rhus coriaria** L.
Yöresel adı: Sumak, sımak
Yaşam alanları: Yol kenarları, çalılıklar, tarla kenarları, yamaçlar
Çiçeklenme zamanı: Haziran-Temmuz

Bitkinin Familyası: ANACARDIACEAE (Sakız Ağacıgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Pistacia khinjuk** Stocks
Yöresel adı: Bıttım, buttum, menengiç, melengiç, yabani fıstık
Yaşam alanları: Kayalık yamaçlar
Çiçeklenme zamanı: Mart-Nisan

Bitkinin Familyası: ANACARDIACEAE (Sakız Ağacıgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Pistacia vera** L.
Yöresel adı: Urfa fıstığı, Antep fıstığı
Yaşam alanları: Tarlalarda kültür bitkisi
Çiçeklenme zamanı: Nisan-Mayıs

Bitkinin Familyası: APOCYNACEAE (Zakkumgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Nerium oleander** L.
Yöresel adı: Ağı çiçeği, ağa ağacı, kan ağacı, zıkkım ağacı
Yaşam alanları: Dere yatakları, akarsu kıyıları
Çiçeklenme zamanı: Nisan-Ekim

Bitkinin Familyası: APOCYNACEAE (Zakkumgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Vinca herbacea** Waldst. & Kit.
Yöresel adı: Kaya sarmaşığı, Cezayir menekşesi
Yaşam alanları: Açık alanlar, taşlık yamaçlar, çalılıklar, orman altları
Çiçeklenme zamanı: Mart-Mayıs

Bitkinin Familyası: ARACEAE (Yılanyastığıgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Arum dioscoridis** Sm. var. **luschanii** R. Mill
Yöresel adı: Gârdi, kâri, asalan, yılan yastığı
Yaşam alanları: Ağaçlık ve gölgelik alanlar
Çiçeklenme zamanı: Mart-Mayıs

Bitkinin Familyası: ARACEAE (Yılanyastığıgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Biarum carduchorum** (Schott) Engler
Yöresel adı: Gârdi, kâri, Fıse pire, kurt kulağı, yılan yastığı
Yaşam alanları: Kalkerli ve kayalık tepeler, taşlık yamaçlar
Çiçeklenme zamanı: Eylül-Ekim

Bitkinin Familyası: ARACEAE (Yılanyastığıgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı:**Eminium rauwolffii** (Blume) Scott var. **rauwolffii**
Yöresel adı: Gârdi, kâri, asalan, yılan yastığı
Yaşam alanları: Hububat alanlarında, açık taşlık alanlarda, tepelikler
Çiçeklenme zamanı: Şubat-Nisan

Bitkinin Familyası: ARISTOLOCHIAECEAE (Lohusaotugiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Aristolochia bottae** Jaub. &Spach
Yöresel adı: Sıçan Kulağı, goye deve, lohusa otu
Yaşam alanları: Taşlık yamaçlar, tarla içleri, kültür alanları
Çiçeklenme zamanı: Mart-Mayıs

Bitkinin Familyası: BERBERIDACEAE (Hanımtuzluğugiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Bongardia chrysogonum** (L.) Spach
Yöresel adı: Patpatı, çatlak otu
Yaşam alanları: Tarla açıklıkları
Çiçeklenme zamanı: Nisan-Mayıs

Bitkinin Familyası: BERBERIDACEAE (Hanımtuzluğugiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Leontice leontopetalum** L. **subsp. ewersmannii** (Bunge) Coode
Yöresel adı: Arslanayağı, Arslankulağı, Patlangaç
Yaşam alanları: Tarla açıklıkları
Çiçeklenme zamanı: Mart-Nisan

Bitkinin Familyası: BORAGINACEAE (Hodangiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Anchusa azurea** Miller var. **azurea**
Yöresel adı: Pancar, guruz, guriz, sığırdili, gökmavisi
Yaşam alanları: Tarlalar, kuru bozkırlar
Çiçeklenme zamanı: Nisan-Temmuz

Bitkinin Familyası: BORAGINACEAE (Hodangiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Cynoglossum creticum** Miller
Yöresel adı: Köpek dili
Yaşam alanları: Taşlık yamaçlar, yol kenarları
Çiçeklenme zamanı: Mart-Haziran

Bitkinin Familyası: BORAGINACEAE (Hodangiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Onosma molle** DC.
Yöresel adı: Emzik otu, keçeli
Yaşam alanları: Kırlar, kayalı yamaçlar, bozkırlar
Çiçeklenme zamanı: Nisan-Haziran

Bitkinin Familyası: BORAGINACEAE (Hodangiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Onosma xanthotrichum** Boiss.
Yöresel adı: Emzik otu, keçeli
Yaşam alanları: tahıl tarlası, bozkır
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Haziran

Bitkinin Familyası: CAMPANULALACEAE (Çançiçeğigiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Campanula strigosa** Banks & Sol.
Yöresel adı: Çançiçeği
Yaşam alanları: Taşlı yamaçlar, nadas tarlaları, yol kenarları
Çiçeklenme zamanı: Nisan-Mayıs

Bitkinin Familyası: CAPPARACEAE (Kebereotugiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Capparis spinosa** L. var. **spinosa**
Yöresel adı: Şebelleh, keber, kapari, gebere
Yaşam alanları: ekili alanlar, yol kenarları, yamaçlar
Çiçeklenme zamanı: Haziran-Temmuz

Bitkinin Familyası: CARYOPHYLLACEAE (Karanfilgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Dianthus strictus** Banks & Sol. var. **strictus**
Yöresel adı: Dimisok, Karanfil çiçeği
Yaşam alanları:Taşlık alanlar, nadas tarlaları, kültür tarlalarının etrafı
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Ağustos

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Achillea aleppica** DC. subsp. **aleppica**
Yöresel adı: Civanperçemi, Çiçeğe ma'ran, Yılan pungu
Yaşam alanları: step, marnlı yamaç, nadaslı tarlalar, bağ kenarları
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Temmuz

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Achillea biebersteinii** Afan.
Yöresel adı: Civanperçemi, Çiçeğe ma'ran, Yılan pungu
Yaşam alanları: step, kurak çayırlık, kayalık yamaç, nadas tarla
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Ağustos

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Achillea wilhelmsii** C. Koch
Yöresel adı: Civanperçemi, Çiçeğe ma'ran, Yılan pungu
Yaşam alanları: step, tarla
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Temmuz

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Anthemis tinctoria** L. var**. tinctoria**
Yöresel adı: sarı papatya , papatya, derman, boyacı papatyası
Yaşam alanları: step, tarla, kireçtaşı kenarları, çalılıklar arası
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Temmuz

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

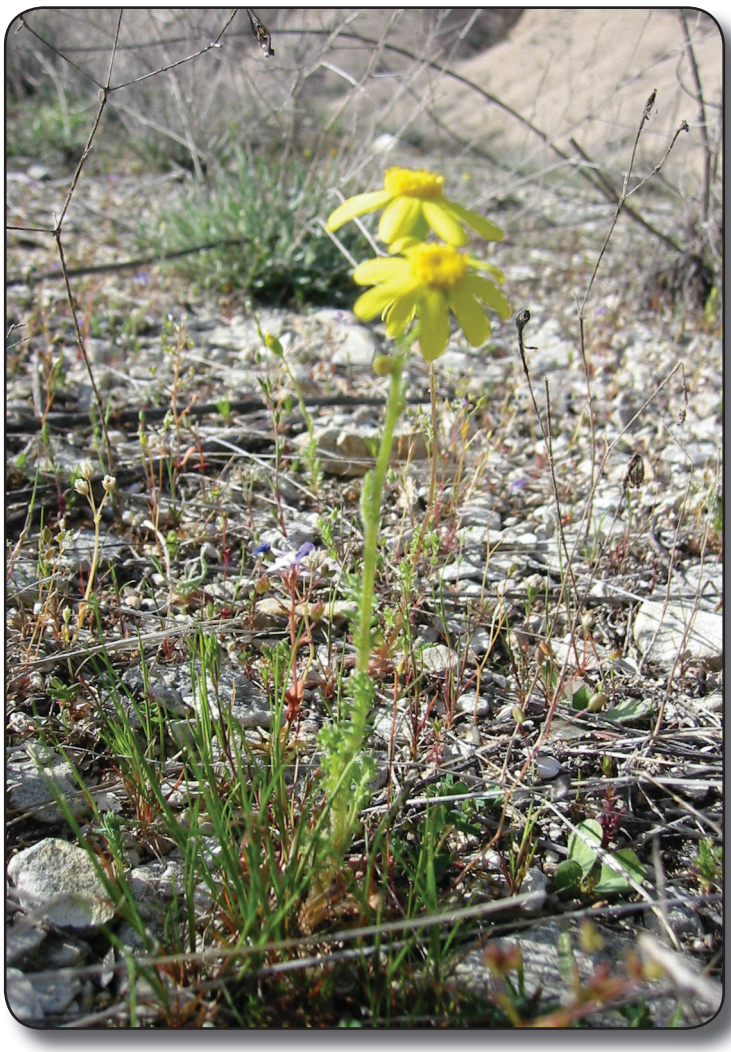

Bitkinin Bilimsel Adı: **Bellis perennis** L.
Yöresel adı: Çayır papatyası, koyun gözü
Yaşam alanları: nemli alanlar, çayırlar, bahçe, tarla ve yol kenarları
Çiçeklenme zamanı: Mart-Haziran

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Centaurea depressa** Bieb.
Yöresel adı: Bodur peygamber çiçeği, Acımık, Gökbaş
Yaşam alanları: tarla, yolkenarı
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Haziran

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Centaurea obtusifolia** (Boiss. & Hausskn.) Wagenitz
Yöresel adı: Peygamber çiçeği
Yaşam alanları: taşlık stepler
Çiçeklenme zamanı: Mayıs

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Cirsium libanoticum** DC. subsp. **arachnoideum** Davis & Parris
Yöresel adı: eşek dikeni, deve dikeni,
Yaşam alanları: akarsu yanı, koruluk
Çiçeklenme zamanı: Haziran-Temmuz

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Cousinia birecikensis** Hub.-Mor.
Yöresel adı: deve dikeni

Yaşam alanları: nehir kenarları, taşlık yamaçlar
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Haziran

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Crupina crupinastrum** (Moris) Vis.
Yöresel adı: eşek dikeni
Yaşam alanları: step, kayalık kireçtaşı yamaç, tarla kenarı
Çiçeklenme zamanı: Nisan-Mayıs

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Gundelia tournefortii** L. var. **armata** Freyn & Sint.
Yöresel adı: Kenger, kereng, kengel
Yaşam alanları: kayalık kireçtaşı yamaç, volkanik yamaç, step, tuzlu göl yakını, orman açıklığı, nadas tarla
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Haziran

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Onopordum carduchorum** Bornm. & Beauverd
Yöresel adı: Kilindor
Yaşam alanları: step, dere kenarı, tarla
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Temmuz

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Pulicaria dysenterica** (L.) Bernh.
Yöresel adı: Pireotu, İri karnıyarık
Yaşam alanları: Su ve nehir kıyısı, sahil yakını
Çiçeklenme zamanı: Temmuz-Eylül

Bitkinin Familyası: COMPOSITAE (Papatyagiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Scorzonera suberosa** C. Koch subsp. **suberosa**

Yöresel adı: Yemlik, yabani havuç

Yaşam alanları: verimli topraklar, step, tepe yamaçları

Çiçeklenme zamanı: Mayıs-haziran

Bitkinin Familyası: CONVOLVULACEAE (Sarmaşıkgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Convolvulus arvensis** L.
Yöresel adı: Sarmaşık, tarla sarmaşığı, tehli
Yaşam alanları: kumlu bozkır, nadas tarlaları, hendeklerin kenarlarının üzerinde, nehirler ve göller
Çiçeklenme zamanı: Nisan-Eylül

Bitkinin Familyası: CONVOLVULACEAE (Sarmaşıkgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Convolvulus dorycnium** L. subsp. **oxysepalus** (Boiss.) Rech.
Yöresel adı: sarmaşık, tehli, telli, çit sarmaşığı
Yaşam alanları: zeytin ağaçlıkları, çimenlik alanlar, yol kenarları
Çiçeklenme zamanı: Mayıs-Temmuz

Bitkinin Familyası: CRUCIFERAE (Hardalgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Chorispora syriaca** Boiss.
Yöresel adı: Suriye turpu, Suriye hardalı, hububat
Yaşam alanları: bağ, ekin tarlası, ekili alan
Çiçeklenme zamanı: Mart-Mayıs

Bitkinin Familyası: CRUCIFERAE (Hardalgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Iberis acutiloba** Bertol.
Yöresel adı: Acı hardal otu
Yaşam alanları: kayalık yamaç, tarla kenarı
Çiçeklenme zamanı: Mart-Mayıs

Bitkinin Familyası: CRUCIFERAE (Hardalgiller)

Bitkinin Bilimsel Adı: **Sinapis arvensis** L.
Yöresel adı: Hardal, herdal
Yaşam alanları: yol kenarı, boş alan
Çiçeklenme zamanı: Nisan-Haziran